

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1928 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om uppflyttning i högre lönegrad av förste bibliotekariebefattningen vid riksdagsbiblioteket.

I två till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 160 av herr *Wigforss* samt den andra inom andra kammaren under nr 356 av herr *Forssell*, har hemställts, »att riksdagen ville besluta, dels att sådan ändring göres i staten för riksdagsbiblioteket, att förste bibliotekarien uppflyttas från 24:e till 26:e lönegraden, varvid skall så anses, som om tjänsten redan vid nuvarande innehavarens tillträde till densamma tillhört den högre lönegraden, dels ock att denna uppflyttning må gälla från och med den 1 januari 1928».

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till motionen nr 160 i första kammaren.

Frågan om uppflyttning av förste bibliotekariebefattningen vid riksdagsbiblioteket från 24:e till 26:e lönegraden har, såsom framgår av motionerna, varit föremål för behandling av bankoutskottet vid 1926 års riksdag i anledning av en utav styrelsen för biblioteket till utskottet avgiven, den 13 januari 1926 dagtecknad skrivelse. Styrelsen erinrade därvid, hurusom ifrågasvarande befattning vid 1921 års lönereglering placerats i samma lönegrad — dåvarande 15:e eller nuvarande 24:e lönegraden — som förste bibliotekariebefattningarna vid kungl. biblioteket. Sistnämnda befattningar hade emellertid genom beslut av 1925 års riksdag uppflyttats i 26:e lönegraden. Med hänsyn härtill ansåg styrelsen, att jämväl förste bibliotekariebefattningen vid riksdagsbiblioteket borde uppflyttas till 26:e lönegraden. Såsom ytterligare skäl härför åberopades, att samma kompetensfordringar, som vore stadgade för motsvarande befattningar vid övriga statsbibliotek, gjorts gällande och alltjämt syntes böra upprätthållas vid tillsättning av bibliotekariebefattningarna vid riksdagsbiblioteket samt att förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket hade sig ålagt ett arbete i ingen mån mindre, snarare mera omfattande än det, som tillkomme den förste bibliotekarie vid kungl. biblioteket, vilken förestode expeditionen därstädes.

Styrelsens beslut rörande framställning om befattningens uppflyttning var emellertid icke enhälligt, i det att ledamoten i styrelsen herr *Widell* ansåg att någon framställning i ärendet icke borde äga rum.

Framställning till 1926 års bankoutskott.

1926 års bankoutskott inlämtade över styrelsens framställning yttrande från lönenämnden för riksdagens verk, som förordade förste bibliotekariebefattningens uppflyttning till 26:e lönegraden.

Till stöd härför anförde lönenämnden bland annat att, såsom ock av styrelsen framhållits, det vid 1921 års lönereglering förutsatts, att lönerna för befattningshavarna vid riksdagens bibliotek skulle regleras i anslutning till vad som vore eller bleve bestämt för motsvarande tjänstemän inom de större statsbiblioteken. Då förste bibliotekarierna vid kungl. biblioteket och universitetsbiblioteken av 1925 års riksdag uppflyttats från 24:e till 26:e lönegraden, syntes det redan på denna grund lönenämnden riktigt, att förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket jämväl bleve placerad i 26:e lönegraden. Men även en jämförelse av de göromål, som åvilade förste bibliotekarien i riksdagsbiblioteket, och de kompetenskrav, som för fullgörande av dessa göromål måste ställas på befattningens innehavare, samt göromålen och kompetensfordringarna för motsvarande befattningshavare vid ovan nämnda statsbibliotek gäve vid handen, att avlöningsförhållandena rättvisligen borde vara lika. Kungl. biblioteket och universitetsbiblioteket i Uppsala hade vardera fyra och universitetsbiblioteket i Lund tre förste bibliotekarer, vilka tjänstemän var och en omhändertog en viss gren av respektive bibliotek, och det vore uppenbart att, om än riksdagsbiblioteket vore mindre än statsbiblioteken, på en tjänsteman vid riksdagsbiblioteket fölle åligganden, som inom statsbiblioteken vore uppdelade på flera och att denna tjänstemans arbete finge anses fullt ut lika krävande som motsvarande tjänstemäns vid de nämnda biblioteken.

Genom beslut, som i skrivelse den 18 maj 1926 delgavs styrelsen för riksdagsbiblioteket, förklarade *bankoutskottet*, med hänsyn till omfattningen av de göromål, som ålåg förste bibliotekarien, styrelsens framställning icke för det dåvarande föranleda någon utskottets åtgärd.

Efter erinran om vad sålunda i ärendet förekommit anför motionärerna:

Motionen.

»Såsom synes av bankoutskottets skrivelse har avslaget motiverats uteslutande 'med hänsyn till omfattningen av de göromål, som åligga förste bibliotekarien'. I biblioteksstyrelsens ovan anförda skrivelse heter det emellertid, att en jämförelse mellan bestämmelserna rörande expeditionsföreståndarens vid kungl. biblioteket tjänsteåligganden och förste bibliotekariens vid riksdagsbiblioteket utvisar, att förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket har sig ålagt ett arbete i ingen mån mindre, snarare mera omfattande, än det, som tillkommer expeditionsföreståndaren vid kungl. biblioteket'. Vid första påseende kan det måhända synas, som om bankoutskottet ville bestrida riktigheten av denna biblioteksstyrelsens uppgift. Detta kan dock näppeligen vara meningen. Gällande bestämmelser för de båda tjänsterna äro av biblioteksstyrelsen fullständigt angivna, och envar kan se, att alla de åligganden, som tillkomma expeditionsföreståndaren vid kungl. biblioteket, även tillkomma förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket, men att den senare därjämte har flera betydelsefulla tjänsteåligganden, till vilka ingen motsvarighet finnes i instruktionen för expeditionsföreståndaren vid kungl. biblioteket, bl. a. vården av riksdagens arkiv. Förklaringen till ifrågakvarande olikhet kan endast

vara, att biblioteksstyrelsen och bankoutskottet tala om skilda ting. Biblioteksstyrelsen talar om arten av de göromål, som åligga de båda tjänstemännen. Bankoutskottets mening måste vara, att expeditionen vid kungl. biblioteket är av större omfattning än expeditionen vid riksdagsbiblioteket. Detta är naturligtvis obestriddt. Men därvid är att märka, att expeditionsförståndaren vid kungl. biblioteket har ständig hjälp av flera tjänstemän, medan expeditionsförståndaren vid riksdagsbiblioteket i regel har att ensam sköta expeditionen och endast undantagsvis vid behov äger att påkalla hjälp. Även ur rent kvantitativ synpunkt måste alltså förste bibliotekariens vid riksdagsbiblioteket arbete anses fullt likvärdigt med expeditionsförståndarens vid kungl. biblioteket, ty meningen kan naturligtvis icke vara att uppställa den principen, att tjänstemannen vid en mindre institution, blott därför att institutionen är liten, skall hava lägre avlöning än tjänstemannen vid en större institution, oaktat kompetensfordringarna, arbetstiden och arbetets art äro lika. En sådan princip torde hittills vara okänd inom svenska statsförvaltningen. Den tillämpas icke heller i fråga om riksdagsbibliotekets övriga tjänstemän, i det att överbibliotekarien och andre bibliotekarierna därstädes äro ställda i alldeles samma lönegrader som överbibliotekarierna och andre bibliotekarierna vid de stora statsbiblioteken. Det synes därför riktigt, att även förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket ställas i samma lönegrad som förste bibliotekarierna i de stora statsbiblioteken, vilket uttryckligen framhållits i det betänkande av 1902 års löneregleringskommitté, som ligger till grund för riksdagsbibliotekets nuvarande stat.»

Yttranden
öfver
motionen.

Utskottet har anmodat lönenämnden för riksdagens verk att efter inhämtande av yttrande från styrelsen för riksdagsbiblioteket till utskottet komma med utlåtande över nu föreliggande motioner. I anledning härav har *styrelsen för riksdagsbiblioteket* den 11 februari 1928 avgivit yttrande i ärendet, vari styrelsen under återopande av sin framställning till bankoutskottet vid 1926 års riksdag tillstyrkt bifall till motionerna.

Ledamoten av styrelsen herr *Widell* har till styrelsens protokoll avgivit följande särskilda yttrande:

»Då styrelsen för riksdagsbiblioteket den 13 januari 1926 beslöt ingå till bankoutskottet med hemställan om förslag till riksdagen rörande förste bibliotekariens vid riksdagsbiblioteket uppflyttning från 24:e till 26:e lönegraden, anförde jag till protokollet reservation mot detta styrelsens beslut. Anledningen härtill var, att vissa tjänstemän i den centrala statsförvaltningen, vilka enligt min mening hava att utföra ett mera maktpåliggande och ansvarsfullt arbete än ifrågavarande förste bibliotekarie, äro placerade i 24:e lönegraden. Då emellertid frågan om dessa tjänstemäns löneställning under en nära framtid torde bliva föremål för riksdagens prövning, vill jag nu ansluta mig till styrelsens hemställan, under förutsättning att vid de kommande löneregleringarna de av mig avsedda tjänstemännen bliva behörigen tillgodosedda ifråga om löneställning.»

För egen del har lönenämnden, efter att hava erinrat om nämndens yttrande över biblioteksstyrelsens framställning i ärendet till 1926 års bankoutskott, uttalat, att vad då anförts fortfarande syntes äga giltighet, samt därjämte särskilt framhållit följande:

»I förste bibliotekariens vid riksdagsbiblioteket tjänstställningen ingår bland annat att utöva den närmaste tillsynen över expeditionen med därtill hörande

göromål. I den mån antalet förmedlade boklån ökas, medför detta givetvis i sin tur ökad arbetsbörda för förste bibliotekarien. Enligt uppgifter i biblioteksstyrelsens årsberättelser har under årens lopp en mycket betydande ökning ägt rum av antalet till utlåning framtagna böcker. Detta antal, som år 1919 uppgick till 6,356 volymer, utgjorde nämligen åren 1925, 1926 och 1927 respektive 45,645, 71,430 och 80,596 volymer.»

Under återopande av det anförda har lönenämnden förordat bifall till den i motionerna gjorda framställningen.

Även om, såsom framgår av den föregående redogörelsen, verksamheten vid riksdagsbiblioteket under de senare åren varit stadd i avsevärd utveckling, har utskottet likväl vid prövning av det föreliggande förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av förste bibliotekariebefattningen vid biblioteket icke funnit tillräckliga skäl föreligga att frångå den ståndpunkt, utskottet intog år 1926. Under sådana förhållanden får utskottet avstyrka bifall till förevarande motioner.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motioner I:160 och II:356 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 mars 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson*, *Gustafsson* i Stensholm*, *Sandler**, *Pettersson* i Olovstorp, *Enhörning**, *Lindley*, *Lindgren** och *Johansson* i Friggeråker;

från andra kammaren: herrar *Borggren*, *Bäcklund*, *Olsson* i Berg, *Kloo*, *Höglund*, *Thore*, *Johansson* i Edsbyn och *Heiding*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *C. E. Svensson*, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I:160 och II:356, må besluta, att förste bibliotekariebefattningen vid

riksdagsbiblioteket skall, räknat från och med den 1 jan 1928, hänföras till 26:e lönegraden av den i gällande avlöningsreglemente för befattningshavare vid riksdagens verk intagna löneplanen; skolandet därvid så anses, som om tjänsten redan vid nuvarande innehavarens tillträde till densamma tillhört nämnda lönegrad.
